

Tekstvoorstel Wolvenplan 2024: Actieve soortenbescherming

T.b.v. Wolvenwerkgroep 14 mei 2024 – Opsteller: 5.1.2.e

Invoegen in Hoofdstuk 4: ‘Juridische aspecten’ - Paragraaf 4.2: ‘Soortenbescherming’

Subparagraaf 4.2.2: Actieve soortenbescherming

Naast passieve soortenbescherming moeten lidstaten van de Europese Unie uit hoofde van de Habitatrichtlijn ook maatregelen nemen die zijn gericht op het in een gunstige staat van instandhouding behouden, of herstellen van natuurlijke habitats van/voor in het wild levende dier- en plantensoorten van communautair belang. Daarbij gaat het om concrete en specifieke “maatregelen gericht op het sturen van essentiële condities en natuurlijke processen, zoals het beschermen, herstellen en in stand houden van biotopen en leefgebieden voor soorten in voldoende gevarieerdheid en omvang”.¹ Dit kunnen maatregelen zijn ter bescherming of stimulering van één bepaalde soort of maatregelen ter bescherming of stimulering van meerdere soorten (leefgebiedenbenadering). Of en in welke mate die actieve maatregelen nodig zijn, hangt af van de instandhouding van de populatie. Actieve soortenbeschermingsmaatregelen zijn gewenst of noodzakelijke acties indien de staat van instandhouding ongunstig is. Het is een extra mogelijkheid voor partijen om de omstandigheden voor de wolf gunstiger te maken, maar het werkt bevorderend voor de ontwikkeling van de populatie of habitat om hier uit vrije keuze op in te zetten.

Een verdergaande inspanning om leefgebieden geschikt te maken, of om bestaande reguliere activiteiten in eenmaal ingenomen leefgebieden te beperken is in zijn algemeenheid niet noodzakelijk. Daarbij kan worden gedacht aan terreininrichtingsmaatregelen als recreatieve zonerings. Bijvoorbeeld om zo lokaal rust te garanderen in de kern van het leefgebied van gevestigde wolven, met name gedurende de voortplantingsperiode. Dit geldt ook voor de (her-)begrenzing van ‘hondenlosloopgebieden’ in een wolventerritorium.

Ook kan worden bijgedragen met maatregelen ter voorkoming van verkeersaanrijdingen met wolven. Wanneer blijkt dat er vaker wolven op dezelfde plaatsen worden aangereden, kan daar een maatwerkoplossing voor gezocht worden. Binnen een territorium, maar ook daarbuiten, zijn ecoducten met geleidende rasters uiteraard een ideale oplossing om zowel wolven als andere wilde dieren veilig het verkeer te laten kruisen.

Andere voorbeelden van actieve soortenbeschermingsmaatregelen voor de wolf zijn voorlichtingscampagnes of beschermingsmaatregelen om relevante economische activiteiten die een effect kunnen hebben op de wolf (bijvoorbeeld landbouw, bosbouw, recreatie) te reguleren. Hierbij kan worden gedacht aan opleiding van betrokken stakeholders, gedragscodes, richtsnoeren, aanpassing

¹ Paragraaf 2.8 van de Memorie van Toelichting bij de Aanvullingswet natuur Omgevingswet, Kamerstukken II 2017/18, 34985 nr. 3.

Zie ook HvJ EU 11 januari 2007, ECLI:EU:C:2007:14 (Commissie/Ierland) en HvJ EU 9 juni 2011, ECLI:EU:C:2011:369 (Commissie/Frankrijk).

van bos- of landbouwplannen, of preventie van verstoringen (bijvoorbeeld beperking van de toegang tot voortplantingsplaatsen).

De beschikbaarheid van van nature aanwezige prooidieren is belangrijk voor de voedselvoorziening van de wolf. Er is echter geen verplichting voor provincies om foerageermogelijkheden of prooidieren beschikbaar te stellen. Het ontwikkelen van ecologische verbindingen waardoor deze soorten zich van nature verder kunnen verspreiden, kan hieraan indirect bijdragen.

Ook bij het faunabeheer van grote wilde hoefdieren is het mogelijk in een vroeg stadium te anticiperen op de effecten van en voor de wolf ('wolfinclusief faunabeheer'). De praktijkervaring op bijvoorbeeld de Veluwe leert dat het bestaande faunabeheer en de wolven prima samengaan, zoals ook in veel herkomstgebieden in bijvoorbeeld Duitsland.

Ook preventieve maatregelen om vee te beschermen tegen wolvenaanvallen vormen (mede) een onderdeel in de actieve soortenbescherming. Een bijkomstig voordeel van deze maatregelen is in het belang van de wolf. Het voorkomt dat gevestigde wolven zich kunnen gaan specialiseren op het doden van landbouwhuisdieren. Dat zou namelijk kunnen leiden tot afname van de maatschappelijke acceptatie van de wolf.